

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/182/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119420446
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:6119420446.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Zuzany Stolárovej, v spore žalobcov v 1. rade A. B., nar. XX.X.XXXX, C., C. X, 2. rade A. D., nar. XX.XX.XXXX, E., F. XX, 3. rade G. H., nar. XX.X.XXXX, I., 9. mája 23, 4. rade J. C., nar. X.X.XXXX, C., E. XX, 5. rade H. K., nar. XX.XX.XXXX, C., L. XX, 6. rade K. M. N., nar. XX.X.XXXX, O. E., P. Q. X, všetci zast. JUDr. JCLic. R. K., S., advokátom, Košice, Južná trieda 28, proti žalovanému Mesto Košice, Košice, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 12 638,93 eur s prísl., o odvolaní žalobcov v 1. až 6. rade proti rozsudku 24C/18/2020 z 3.6.2022, Okresného súdu Košice II

rozhodol:

- P o t v r d z u j e rozsudok.
- Žalovanému priznáva proti žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len súd) rozsudkom rozhodol, že žalobu zamieta a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobcovia sa doručenu žalobou domáhali, aby uložil žalovanému povinnosť zaplatiť im spoločne a nerozdielne sumu 12 638,93 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 1.11.2019 do zaplatenia a nahradiť trovy konania.

2.2. Žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území Severné mesto, obec C. - I., T. C. J., zapísaných na liste vlastníctva:

- žalobkyňa v 1. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10604/502 orná pôda o výmere 97 m² v podiele, spolu 1/3 (1/30 + 1/5 + 1/10), t.j. 32,33 m² a parc. KN-E č. 10604/503 orná pôda vo výmere 260 m² v podiele spolu 1/3 (1/30 + 1/5 + 1/10), t.j. 86,67 m²,

- žalobkyňa v 2. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10573 orná pôda o výmere 914 m² v podiele 1/72, t.j. 12,69 m² a parc. KN-E č. 10574/503 orná pôda o výmere 137 m² v podiele 1/72, t.j. 1,9 m² a na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10346 orná pôda o výmere 2275 m² v podiele 1/4, t.j. 568,75 m² a parc. KN-E č. 10375 orná pôda o výmere 929 m² v podiele 1/4, t.j. 232,25 m²,

- žalobkyňa v 3. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10492/502 orná pôda o výmere 242 m² v podiele 2/216, t.j. 2,24 m² a parc. KN-E č. 10492/503 orná pôda o výmere 49 m² v podiele 2/216, t.j. 0,45 m²,

- žalobkyňa v 4. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10604/502 orná pôda o výmere 97 m² v podiele 4/15 (1/5 + 1/15), t.j. 25,87 m² a parc. KN-E č. 10604/503 orná pôda o výmere 260 m² v podiele spolu 4/15 (1/5 + 1/15), t.j. 69,33 m²,

- žalobca v 5. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10517/502 orná pôda o výmere 285 m² v podiele 6/18, t.j. 95 m² a parc. KN-E č. 10517/503 orná pôda o výmere 36 m² v podiele 6/18, t.j. 12 m² a na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10536/502 orná pôda o výmere 299 m² v podiele 1/12, t.j. 24,92 m² a parc. KN-E č. 10536/503 orná pôda o výmere 53 m² v podiele 1/12, t.j. 4,42 m²,

- žalobkyňa v 6. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10573 orná pôda o výmere 914 m² v podiele 1/72, t.j. 12,69 m² a parc. KN-E č. 10574/503 orná pôda o výmere 137 m² v podiele 1/72, t.j. 1,91 m².
2.3. Žalobcovia v žalobe uviedli, že žalovaný uvedenú parky užíva, nachádza sa na nich S. A. - verejná zeleň a je ich možné užívať len v súlade s touto funkciou. Žalobcovia ako spoluvlastníci pozemkov sú týmto spôsobom obmedzovaní vo výkone vlastníckeho práva.

2.4. Poukázali na delimitačný protokol, čestné prehlásenie, hospodársku zmluvu, rozhodnutie z r. 1983, ktorým žalovaný nadobudol S. A. - verejnú zeleň do svojej správy na základe z.č. 138/1991 Zb. Konštatovali, že zákonodarca na pozemkoch, kde je verejná zeleň, ktorá prešla na obce podľa z.č. 138/1991 Zb. v súlade s § 4 v spojení s § 1 ods.2 z. č. 66/2009 Z.z. zriadil vecné bremeno. Žalobcovia vyzvali žalovaného na zaplatenie odplaty za vecné bremeno predžalobnými výzvami, na čo žalovaný nereagoval. Žalobcovia poukázali na judikatúru Krajského súdu v Košiciach 11Co/332/2017, Ústavného súdu SR III. ÚS 237/09, nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 42/2015, znalecký posudok č. 49/2015, vyhotovený J. K. N., znalcom v odbore stavebníctvo, a konštatovali, že ročná odplata za vecné bremeno je vo výške 3,56 eur za m². Žalobcovia spolu za tri roky dozadu žiadajú sumu 12 638,93 eur, z toho žalobkyňa v 1. rade za výmeru 119 m² 1 270,92 eur, žalobkyňa v 2. rade za celkovú výmeru 815,59 m² 8 710,50 eur, žalobkyňa v 3. rade za celkovú výmeru 2,69 m² 28,73 eur, žalobkyňa v 4. rade za celkovú výmeru 95,2 m² 1 016,74 eur, žalobca v 5. rade za celkovú výmeru 136,34 m² žiada 1 456,11 eur a žalobkyňa v 6. rade za celkovú výmeru 14,6 m² žiada 155,93 eur.

2.5. Žalovaný v odpore uviedol, že nepopiera, že na pozemkoch žalobcov sa nachádza S. A. ako verejná zeleň v jeho vlastníctve, avšak poukázal na § 4 z.č. 66/2009 Z.z., že ku pozemkom, ktoré sú vo vlastníctve žalobcov, vzniklo zo z. č. 66/2009 Z.z. vecné bremeno v prospech žalovaného, ktoré mu zakladá právny titul k ich užívaniu. Zákon nestanovuje, že za vecné bremeno patrí náhrada. Podľa dôvodovej správy k § 4 z.č. 66/2009 Z.z. ako spôsob riešenia vzťahov k neusporiadaným pozemkom navrhuje zriadenie vecného bremena podľa § 151n a nasl. OZ, pričom vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemkom a nie je definitívnym riešením. Z uvedeného vyplýva, že prípadnú odplacnosť vecného bremena je potrebné odvodiť z právnej úpravy, ktorú ustanovuje Občiansky zákonník. Ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce inštitút vecného bremena neurčujú, že so zriadením vecného bremena a jeho trvaním je spojená povinnosť oprávneného z vecného bremena poskytnúť povinnému nejakú náhradu. K záveru o povinnosti žalovaného poskytnúť náhradu za vecné bremeno nemožno dospieť ani odvolaním sa na čl. 20 ods.1,4 Ústavy SR, ktorý zhodne s čl. 11 ods.1 Listiny základných práv a slobôd zaručuje všetkým vlastníkom rovnaký zákonný obsah a ochranu vlastníckeho práva. Vlastnícke právo nie je v slovenskom právnom poriadku upravené ako absolútne neobmedzené, ale predpokladá sa, že zákonodarca v rámci svojej legislatívnej právomoci stanoví obsah vlastníckeho práva. § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z.z. nie je ničím iným ako zákonným vymedzením obsahu vlastníckeho práva k pozemkom zastavaným stavbami, ktorých výpočet je uvedený v cit. zákone.

2.6. Žalovaný tiež neuznáva nárok, čo do uplatnenej výšky, nakoľko podľa znaleckého posudku č. 111/2019 z 24.7.2019 vypracovaného znalcom Ing. Pavlom Daňkom za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena, bola táto odplata stanovená vo výške 0,55 eur za m² za rok. Na základe uvedeného žiadal, aby súd žalobu zamietol.

2.7. Po vykonanom dokazovaní súd právne vec posúdil podľa § 1 ods.1,2 z. č. 66/2009 Z.z., § 4 ods.1,2 z.č. 66/2009 Z.z. a konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že verejná zeleň - S. A. na sporných pozemkoch prešla do vlastníctva žalovaného, obce, podľa z.č. 138/1991 Zb. o majetku obcí podľa osobitného predpisu predpokladaného z.č. 66/2009 Z.z. a žalovaný nemal ku dňu účinnosti z.č. 66/2009 Z.z. k 1.7.2009 k pozemku pod verejnou zeleňou zmluvne dohodnuté iné právo. Preto s účinnosťou od 1.7.2009 vzniklo vo verejnom záujme k sporným pozemkom pod verejnou zeleňou užívanou žalovaným v prospech vlastníka verejnej zelene žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Zároveň žalobcom ako spoluvlastníkom vznikla povinnosť strpieť výkon tohto práva až do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území podľa § 4 z.č. 66/2009 Z.z.

2.8. Vzhľadom na uvedené súd posúdil nárok žalobcov uplatnených touto žalobou ako nárok na zaplatenie odplaty za vecné bremeno zriadené z. č. 66/2009 Z.z.

2.9. Podľa ustálenej judikatúry (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/99/2019) obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z. patrí k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. § 4 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z. označili oprávnené obce a vyšších územných celkov zdržať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p OZ. Ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavby sú predovšetkým

cestné komunikácie, materské školy, cintoríny, parky a ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím z.č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch.

2.10.V prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste.

2.11.Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods.5 z.č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t.j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva.

2.12.Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods.5 z.č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá teda charakter opakovaného plnenia.

2.13.Pri uplatnenom nároku žalobcov na zaplatenie odplaty za vecné bremeno zriadené z. č. 66/2009 Z.z. je rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR ustálené, že patrí jednorazová odplata.

2.14.Vecné bremeno k pozemkom vo vlastníctve žalobcov bolo zriadené cit. zákonom v prospech žalovaného dňom účinnosti z.č. 66/2009 Z.z., t.j. k 1.7.2009. Žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia si mohli uplatniť nárok na jednorazovú odplatu v lehote troch rokov od vzniku tohto vecného bremena, teda do 1.7.2012. Táto žaloba bola podaná 31.10.2019 a žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku žalobcov, ktorú súd v súlade s § 100 ods.1,2 a § 101 OZ posúdil, v zmysle vyššie uvedeného, ako dôvodnú.

2.15.Na základe uvedených skutočností súd žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol, nakoľko ich právo sa premlčalo.

2.16.O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3.1.Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalobcovia, a to proti všetkým výrokom z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. d/, f/, h/ CSP. Svoje odvolanie odôvodnili nasledovne:

3.2.Úvodom konštatovali, že keď súd aplikoval z. č. 66/2009 Z.z., žaloba bola podaná v čase konštantnej rozhodovacej praxe súdov, ktorá tu bola už desať rokov. K uvedenému poukázali na rozhodnutia okresných súdov, ale aj rozhodnutia krajských súdov, a to Krajského súdu v Bratislave z 28.5.2012 sp.zn. 6Co/154/2012, z 3.12.2012 6Co/117/2012, Krajského súdu v Košiciach z 12.11.2014 sp.zn. 1Co/512/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11.12.2012 sp.zn. 6Co/75/2012, rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/157/2018 z 5.6.2019, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/107/2017 z 10.10.2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/423/2016 z 19.9.2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co/536/2016 z 25.2.2018. V kontexte s uvedeným poukázali na princíp právnej istoty.

3.3.Cieľom z. č. 66/2009 Z.z. je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých majú obce a samosprávne kraje postavené stavby. Ak sa budú rozhodovať spory tak, že odplata za vecné bremeno je jednorazová (teda premlčaná), už nič nedonúti obce a samosprávne kraje vysporiadať pozemky, teda nikdy nedôjde k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom. Teda rozhodovacou činnosťou súdov sa úplne popiera účel a význam z. č. 66/2009 Z.z.

3.4.Rozhodnutie, voči ktorému smeruje odvolanie, je krivda v rozpore s logikou, Ústavou, princípmi právneho štátu i medzinárodným právom.

3.5.Žalobcovia požadovali vydanie odplaty za užívanie nehnuteľností v žalovanom období titulom bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. OZ, nie podľa zákona č. 66/2009 Z.z.

3.6.Majú za to, že zákon č. 66/2009 Z.z. nemožno v tomto konaní aplikovať, nakoľko vecné bremeno podľa § 4 z. č. 66/2009 Z.z. na žalovaných pozemkoch nikdy nevzniklo.

3.7. Zákonomodarca v § 4 z. č. 66/2009 Z.z. zriadil vecné bremeno len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritériá. Ak predmetom tohto konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo.

3.8. Ani okresný úrad, katastrálny odbor neeviduje na žalovaných pozemkoch žiadne stavby. Tieto informácie sú verejne dostupné.

3.9. K nenaplneniu ďalších predpokladov podľa § 4 z. č. 66/2009 Z.z. uviedli, že toto ustanovenie zriadilo vecné bremeno k pozemkom pod stavbou za určitých podmienok. Hoci majú za to, že vecné bremeno nevzniklo, nakoľko na žalovaných pozemkoch sa nachádza verejná zeleň a nie stavba, vecné bremeno nemohlo vzniknúť aj z ďalšieho dôvodu. Žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie ani územné rozhodnutie týkajúce sa parku Anička, teda dôkaz o tom, že park A. bol zriadený v súlade s právnymi predpismi. Žalovaný nepredložil nič, preto majú za to, že park A. nespĺňa podmienku povolenia podľa právnych predpisov. Nemôže súd predpokladať, že keď ide o park, automaticky ide o legálny park. Načo potom zákonodarca zdôraznil, že musí ísť o stavbu povolenú podľa platných predpisov. Teda, ak by aj odvolací súd mal za to, že park A. je stavbou, jednoznačne nie je povolená podľa právnych predpisov.

3.10. Ak žalovaný tvrdí, že na žalovaných pozemkoch sa nachádzajú stavby povolené podľa právnych predpisov, mal predložiť stavebné povolenia a tiež kolaudačné rozhodnutia. Žalovaný ich ale nepredložil, a teda nepreukázal vznik vecného bremena.

3.11. Vecné bremeno podľa § 4 z. č. 66/2009 Z.z. na verejnej zeleni nikdy nevzniklo. Z vyššie vedeného je zrejmé, že zákonodarca zriadil vecné bremeno len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritériá. Ak predmetom tohto konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nevzniklo, ani vzniknúť nemohlo.

3.12. K uvedenému tvrdeniu citovali § 1 ods.1 z. č. 66/2009 Z.z. Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca priamo v zákone vymedzuje pojmové spojenie, čo je to pozemok pod stavbou. Zákonodarca v tomto prípade pre účely tohto zákona za stavbu nepovažuje cintorín, športový areál alebo verejnú zeleň, nakoľko o týchto veciach hovorí v § 1 ods.2 zákona a nie v § 1 ods.1. Ak by zákonodarca v zákone č. 66/2009 Z.z. považoval za stavbu cintorín, športový areál alebo verejnú zeleň v zmysle stavebného zákona, tak by samotný § 1 ods.2 zákona nedával zmysel, a teda bol by celkom zbytočný. Zákonodarca v zákone stanovil rozdiel medzi stavbami uvedenými v § 1 ods.1 a cintorínmi, športovým areálom a verejnou zeleňou, ktoré sú uvedené v § 1 ods.2.

3.13. Vychádzajúc § 1 ods.2 zákonodarca veci v ňom uvedené nenazýva stavbami. Sú tu viaceré slovné spojenia, ktoré je potrebné taktiež vysvetliť, čo to znamená, tento zákon sa primerane vzťahuje, a čo znamená usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom. Zákonodarca použil slovné spojenie „zákon sa primerane vzťahuje“. „Primerane“, znamená nie rovnako, ale vhodne, teda nie identický, ale vhodne v primeranom rozsahu. Zákonodarca ale hneď dopĺňa, že zákon sa primerane vzťahuje na určitú oblasť, a to na usporiadanie vlastníckych vzťahov. Z uvedeného vyplýva, že zákon č. 66/2009 Z.z. sa použije primerane iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k cintorínom a k pozemkom, ktoré sú verejnou zeleňou alebo športoviskami.

3.14. V tejto súvislosti poukázali na legislatívne pravidlá tvorby zákonov č. 19/1997 Z.z., ktoré určujú spôsob tvorby zákonov tak, aby boli zrozumiteľné, terminologicky presné a jednotné.

3.15. Žalobcovia citovali z bodu 4 k legislatívnym pravidlám „ak sa majú novoupravené právne vzťahy v celom rozsahu podrobiť už jestvujúcej právnej úprave, používa sa slovo „rovnako“. Ak sa majú na tieto vzťahy uplatňovať len niektoré časti jestvujúcej právnej úpravy, používa sa slovo „primerane“. Čo sa týka pojmu „usporiadania vlastníckych vzťahov“, tak o týchto hovorí zákon v § 2 a § 3 z. č. 66/2009 Z.z., v ktorom zákonodarca výslovne použil slovné spojenie kde hovorí: „Ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, „usporiadanie vlastníckych vzťahov“ k „pozemku pod stavbou“ sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu. Teda pod slovné spojenie „usporiadanie vlastníckych vzťahov“ zákonodarca v zákone zahŕňa „zámenu pozemkov“ (§ 2 ods.1), alebo vykonanie pozemkových úprav (§ 2 ods.2,3 a § 3) v súlade so zákonom č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, teda prechod vlastníckeho práva. Pod „usporiadanie vlastníckych vzťahov“ zákonodarca nezahŕňa zriadenie vecného bremena, táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zákona.

3.16. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca explicitne predpokladá obmedzenú aplikáciu z. č. 66/2009 Z.z. na verejnú zeleň, športový areál a cintoríny. Krajské a okresné súdy v doterajšej judikatúre sa hlbšou analýzou tejto skutočnosti vôbec nezaoberali, iba všeobecne konštatovali, že ustanovenia zákona č. 66/2009 Z.z. sa primerane použijú aj na pozemky, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, bez akejkoľvek hlbšej analýzy, alebo výkladu.

3.17. Záver v súlade s § 1 ods.2 z. č. 66/2009 Z.z. primerané použitie z. č. 66/2009 Z.z. k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň sa vzťahuje iba na „usporiadanie vlastníckych vzťahov“, taká je dikcia zákona, a teda k právnym vzťahom, s ktorými je spojený prechod vlastníckeho práva, a to zámena pozemkov alebo vykonanie pozemkových úprav. K pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, ak tento cintorín, športový areál alebo verejná zeleň prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, zákonodarca nezriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa § 4 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z. Zákonodarca dal obciam a samosprávnym krajom možnosť vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých je cintorín, športový areál alebo verejná zeleň zámenou, alebo prostredníctvom pozemkových úprav. Tento záver explicitne vyplýva z § 1 ods.2 a z § 4 z. č. 66/2009 Z.z. ako aj z dôvodovej správy (primerane podľa tohto zákona budú môcť byť usporiadané aj pozemky, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň). Zákonodarca umožňuje obciam a vyšším územným celkom, aby nadobudli vlastnícke právo k pozemkom na cintorínoch, športových areáloch a na plochách verejnej zelene zámenou alebo vykonaním pozemkových úprav. Tento záver vyplýva aj zo samotného cieľa, zákona, ktorým je majetkoprávne vysporiadanie. Cieľom zákona jednoznačne nie je bezodplatné obmedzenie vlastníckeho práva vlastníkov pozemkov, ktorým ostane len holé vlastníctvo.

3.18. Vzhľadom na uvedené, žalobcovia majú nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 OZ. Vecné bremeno na základe tohto zákona na parcelách, ktoré sú predmetom tohto konania nikdy nevzniklo, a preto ani nemožno v tomto konaní aplikovať spomínaný zákon.

3.19. V tejto súvislosti na podporu vyššie uvedenej argumentácie a výkladu zákona, poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/52/2009, ktoré hovorí, že ide o vydanie bezdôvodného obohatenia.

3.20. Poukázali na konštatovanie súdu, že vecné bremeno k pozemkom vo vlastníctve žalobcov bolo zriadené citovaným zákonom od 1.7.2009. Žalobcovia si mohli uplatniť nárok na jednorazovú odplatu v lehote troch rokov od vzniku tohto vecného bremena, teda do 1.7.2012. Súd poukázal na judikatúru najvyššieho súdu akceptovanú ústavným súdom. Takýto názor súdu v žiadnom prípade neobstojí a je v rozpore s konštantnou judikatúrou, ktorá sa týka odplaty za vecné bremeno v zmysle z. č. 66/2009 Z.z., ktorá sa priznávala vo forme opakujúcej sa náhrady.

3.21. Žalobcovia ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. nemohli vedieť, že majú žiadať jednorazovú odplatu. Nikde to nebolo a ani nie je napísané.

3.22. Ústavný súd SR k problematike odplaty za vecné bremeno podľa z.č. 66/2009 Z.z. v bode 11. uznesenia IV. ÚS 430/2021-47 zo 7.9.2021 uviedol, že pokiaľ sťažovatelia argumentujú neprípustnosťou dovolania poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu SR 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 ústavný súd podotýka, že vydanie tohto uznesenia ešte neznamená, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Teda, samotný ústavný súd konštatoval, že toto rozhodnutie, aj keď ide o rozhodnutie najvyššieho súdu, hneď nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax a žalobcovia opakovane poukázali na rozhodnutia okresných, krajských súdov a podávali žalobu a mali legitímne očakávania, že súd bude aplikovať z. č. 66/2009 Z.z., aj v ich spore rozhodne tak, ako rozhodol vo vyššie uvedených sporoch.

3.23. Žalobcovia poukázali na článok 20 ods. 1 Ústavy SR a konštatovali, že v právach sme si všetci rovní, nemôže mať väčšiu ochranu vlastnícke právo štátu alebo právnických osôb zriadených štátom alebo podnikateľských subjektov, ako vlastnícke právo fyzických osôb. V opačnom prípade by došlo k porušeniu článku 12 ods.1 a článku 20 ods.1 Ústavy SR.

3.24. Jednou z materiálnych podmienok obmedzenia vlastníckeho práva je poskytnutie primeranej náhrady. Zákonodarca v z.č. 66/2009 Z.z. nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, teda nič nehovorí o odplate za zriadené vecné bremeno.

3.25. Zákonné ponechanie otázky primeranej náhrady na rozhodnutie súdu nespĺňa požiadavku vedomosti o výške primeranej náhrady, ani požiadavku včasnosti poznania o okamihu, v ktorom vlastník dostane primeranú náhradu. Pritom, účelom podmienky primeranej náhrady je ochrana vlastníka, ktorý podľa článku 20 ods.4 Ústavy nemôže zostať v neistote, akú náhradu dostane ako primeranú za vyvlastnenie, alebo nútené obmedzenie svojho vlastníctva a kedy túto náhradu dostane.

3.26. V súčasnosti je judikatúra jednotná, a to, že za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. patrí vlastníkom pozemkov odplata, teda ide o odplatené vecné bremeno.

3.27. Definitívne odpovedal na túto otázku Najvyšší súd SR vo svojom uznesení z 23.4.2015 4MCdo/2/2014, aj keď toto rozhodnutie bolo z procesných dôvodov zrušené Ústavným súdom SR. Poukázali na rozhodnutie 3Cdo/49/2014, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. V danom prípade išlo o zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 z.č. 182/1993 Z.z. a nie o zriadenie vecného bremena podľa z.č. 66/2009 Z.z. V rozhodnutí najvyššieho súdu 7Cdo/26/2014 zo

14.4.2016 súd uviedol, že rozhodnutie 3Cdo/49/2014 je plne prijateľné a použiteľné aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa z.č. 66/2009 Z.z. S týmto právnym názorom sa nedá stotožniť, ak sa použije výklad zákona historická metóda, teleologická metóda, logická metóda a sociologická.

3.28.Ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak už nič nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami, a to jedno, či už zámennými zmluvami, alebo pozemkovými úpravami. Takýmto výkladom, ako použil súd, sa absolútne popiera zmysel a cieľ zákona. Takýto výklad vedie de facto k pozbaveniu vlastníckeho práva, lebo vlastníkom ostáva iba holé vlastníctvo. Je to v rozpore s rovnosťou ochrany základných práv a slobôd, keď majetok štátu a samosprávy je viac chránený ako majetok iných osôb.

3.29.Vlastníci pozemkov nemajú žiaden právny prostriedok, aby donútili obce a samosprávne kraje k usporiadaniu vlastníckych vzťahov. Žalobcovia aj v tomto prípade navrhovali odkúpenie pozemkov alebo zámenu pozemkov, ale žalovaný s ničím nesúhlasil. Je to výslovne na vôli obcí a samosprávnych krajov, či k pristúpia k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom a kedy tak učinia.

3.30.Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí uviedol: „Ak potom zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou SR (bližšie 4MCdo/2/2014). Opakovaná náhrada za vecné bremeno podľa § 4 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z. má v tomto prípade charakter donucujúceho prostriedku proti vlastníkovi stavby, aby tento vysporiadal majetkové vzťahy v súvislosti s obmedzením vlastníckeho práva vlastníka pozemku.

3.31.Ak by chcel zákonodarca zriadiť vecné bremeno s jednorazovou odplatou, tak by to bol zakotvil priamo do zákona, tak, ako to urobil v iných predpisoch (napríklad § 20 z.č. 442/2002 Z.z o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a § 111a z.č. 50/1976 Zb. Stavebný zákon.

3.32.V tomto prípade zákonodarca ani len nehovorí o odplate, lebo cieľom zákonodarcu nebolo definitívne vyriešenie situácie zriadením vecného bremena, ale cieľom je usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami. Zákonodarca schválením zákona predpokladal, že v blízkom čase dôjde k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, a to tak, že obce a mestá sa stanú vlastníkami pozemkov. Preto odplata by mala byť opakujúca sa, až do usporiadania vlastníckeho práva.

3.33.Problém je tu už 30 rokov a nikto ho nerieši. Súd rozhodnutím potupil a ponížil a znevážil vlastníkov pozemkov, keď svojim rozhodnutím povedal, že nemajú nárok na nič a musia všetko len trpieť a znášať. Takéto rozhodnutie súdu je proti ľudskej dôstojnosti a znevážením ľudskej bytosti.

3.34.Dôvod, prečo by odplata mala byť vo forme opakujúceho sa plnenia žalobcovia poukázali na to, že sú dve skupiny vlastníkov. Jedna skupina vlastníkov pozemkov pod stavbami obcí a samosprávnych krajov, ktorá má uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a dostáva pravidelne odplatu, nájomné, a to ročne alebo mesačne. Druhá skupina vlastníkov pod stavbami obcí a samosprávnych krajov je tá, ktorá nemala ku dňu schválenia zákona uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a samosprávnymi krajmi a na týchto pozemkoch bolo zriadené vecné bremeno. Ak podľa ústavy vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnakú ochranu a jedna skupina dostáva pravidelné nájomné, tak aj druhá skupina by mala dostávať pravidelne odplatu za vecné bremeno. V ostatnom prípade nemôžeme hovoriť o rovnakej ochrane všetkých vlastníkov a o rovnakých právach všetkých vlastníkov.

3.35.Ak sa súdy už dohodli na tom, že za vecné bremeno patrí vlastníkom pozemkov odplata, tak zase súdy riešili otázku, či odplata má byť jednorazová alebo opakujúca sa. Väčšina okresných aj krajských súdov zaviedla rozhodovaciu prax, že odplata za vecné bremeno podľa z.č. 66/2009 Z.z. má byť vo forme opakujúceho sa plnenia, ktorá už trvá niekoľko rokov. Niektoré okresné a krajské súdy skôr výnimočne rozhodli, že odplata za vecné bremeno má byť jednorazová.

3.36.Zo žiadneho ustanovenia OZ nevyplýva, že odplata za vecné bremeno má byť jednorazová. Samotný Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí uviedol, že jednorazové plnenie ako jediný zákonný spôsob uplatnenia práva vlastníka na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva do právneho poriadku SR vniesli pramene práva so silou zákona v ére socializmu. V ére socializmu súdy začali hovoriť o jednorazových odplatách, aj zákonodarca stanovil jednorazové odplaty. V súčasnosti už nie je éra socializmu, ale trhové hospodárstvo, kde je zakotvená ochrana vlastníckeho práva všetkých subjektov, ktorá nemá byť iluzórna, ale reálna.

3.37.Ani zákonodarca nemôže zneužívať inštitút vecného bremena, kde priamo v zákone zriadi jednorazovú odplatu „v nádeji“, že vlastníci sa o vecnom bremene dozvedia až vtedy, keď už nárok na

odplatu bude premlčaný a už ho nebudú môcť úspešne vymáhať. V našom prípade ale zákonodarca ani nehovorí o jednorazovej odplate.

3.38. Obce a samosprávne kraje do dnešného dňa nič neurobili preto, aby sa stali vlastníkami pozemkov. Ak by po 12 rokoch malo platiť, že odplata za vecné bremeno je jednorazová, tak pre obce a samosprávne kraje je to výhra, tá „nečinnosť a nebdelosť“, bola pre nich výhodou, lebo už nemusia robiť nič, len si pokojne užívať cudzí majetok bez akejkoľvek náhrady. Ale to je v rozpore s princípom právneho štátu, v rozpore s princípom spravodlivosti dať každému to, čo mu patrí a hlavne v rozpore s princípom právnej istoty.

3.39. Ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak nič obce nedonúti a samosprávne kraje, aby pristúpili k zámenným zmluvám alebo pozemkovým úpravám. Zákonom zriadené vecné bremeno je dočasné, a to do vykonania pozemkových úprav alebo do zámeny. Jednorazová odplata by bola nespravodlivá aj voči obciam a samosprávnym krajom, a to preto, že ak by zaplatil jednorazovú odplatu za vecné bremeno v roku 2010 a následne by malo dôjsť ešte k zámene pozemkov alebo aj odkúpeniu, tak by to nebolo spravodlivé, nakoľko obce a mestá by zaplatili dvakrát kúpnu cenu.

3.40. Žalobcovia poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp.zn. 6Co/75/2012, v ktorom súd uviedol, že niet žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkom trpiaceho pozemku, zastavaného pozemnou komunikáciou, priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkom neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok, alebo, kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách. Vyššie spomenutý postup z kolégia podporuje existenciu práva žalobcu na primeranú náhradu.

3.41. Žalobcovia poukázali, že žaloba bola podaná 31.10.2019, teda v čase, keď platila judikatúra, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 z.č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia. Opakovane poukázali na rozhodnutia, v ktorých takéto plnenia boli priznané a konštatovali, že nimi sa založila právna istota a legitímne očakávanie už pri podávaní žaloby, že súdy, ak budú aplikovať z.č. 66/2009 Z.z., budú rozhodovať podľa doterajšej judikatúry a predovšetkým v súlade s článkom 20 Ústavy SR.

3.42. Žalobcovia poukázali na koncepciu legitímnych očakávaní vyslovených v náleze ÚS SR sp.zn. PL. ÚS 8/2017 z 25.4.2018. Aj žalobcovia mali legitímne očakávanie, že svoj majetok budú do budúcnosti užívať. Štát im užívanie znemožnil a zákonom č. 66/2009 Z.z. v súlade s výkladom Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí z 30.11.2020 im de facto vyvlastnil majetok, nakoľko vlastníkom ostalo iba holé vlastnícke právo, nakoľko obsahom vecného bremena je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby. Vlastník by mohol teoreticky iba previesť na inú osobu holé vlastníctvo, čo znamená reálnu nemožnosť takéto vlastnícke právo previesť.

3.43. Nemôže ani Najvyšší súd SR a nieto okresný súd vo svojom rozhodnutí, ani zákonodarca po 11 rokoch od účinnosti zákona povedať, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 z.č. 66/2009 Z.z. je jednorazová. Ústavný súd SR hovorí: „zásah do vlastníckeho práva, ktorý sa udeje bez splnenia jednej podmienky, určenej v čl. 20 ods.4 Ústavy, vždy odporuje Ústave SR“. V prípade zákonov, ktoré náhradu za zásah do vlastníckych práv proti vôli vlastníka nepriznávajú vôbec, je celkom nedôvodné pýtať sa, či spĺňajú ústavnú podmienku primeranej náhrady. Každý súd by mal vykladať zákon ústavne konformným spôsobom. Jediné ústavne konformný výklad § 4 z.č. 66/2009 Z.z. je ten, že odplata za obmedzenie vlastníckeho práva má byť opakovaná za celý čas obmedzovania vlastníckeho práva, teda, má to byť odplata vo forme renty.

3.44. Na základe uvedeného žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

5. V priebehu odvolacieho konania odvolací súd uznesením 5Co/182/2022 - 422 z 27.9.2023 prerušil konanie do skončenia konania vedeného na ÚS SR pod č. Rvp 2900/2022 z 19.12.2022.

6. Následne odvolací súd uznesením 5Co/182/2022 - 426 z 9.4.2024 rozhodol o pokračovaní v konaní, ktoré bolo prerušené uznesením 5Co/182/2022 - 422 z 27.9.2023.

7. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podal žalobca v zákonnej lehote, preskúmal rozsudok podľa § 379 a § 380 ods.1 CSP, ktoré žalobcovia uplatnili podľa § 365 ods.1 písm. d/, f/ a h CSP, ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods.1 CSP a rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods.1,2 CSP, lebo odvolací súd sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, na čom nič nemení ani podané odvolanie.

8.1.Odvolací súd dospel k záveru, že žiaden z uplatnených odvolacích dôvodov nie je naplnený.

8.2.Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce je aj odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods.2 CSP), ktoré dáva odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom konania.

9.Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods.2) možno doplniť nasledovné:

10.1.Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia 12 638,93 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 1.11.2019 do zaplataenia, ktoré mal získať žalovaný na úkor žalobcov tým, že užíval nehnuteľnosti evidované na liste vlastníctva: žalobkyňa v 1. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10604/502 orná pôda o výmere 97 m² v podiele, spolu 1/3 (1/30 + 1/5 + 1/10), t.j. 32,33 m² a parc. KN-E č. 10604/503 orná pôda vo výmere 260 m² v podiele spolu 1/3 (1/30 + 1/5 + 1/10), t.j. 86,67 m², žalobkyňa v 2. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10573 orná pôda o výmere 914 m² v podiele 1/72, t.j. 12,69 m² a parc. KN-E č. 10574/503 orná pôda o výmere 137 m² v podiele 1/72, t.j. 1,9 m² a na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10346 orná pôda o výmere 2275 m² v podiele 1/4, t.j. 568,75 m² a parc. KN-E č. 10375 orná pôda o výmere 929 m² v podiele 1/4, t.j. 232,25 m², žalobkyňa v 3. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10492/502 orná pôda o výmere 242 m² v podiele 2/216, t.j. 2,24 m² a parc. KN-E č. 10492/503 orná pôda o výmere 49 m² v podiele 2/216, t.j. 0,45 m², žalobkyňa v 4. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10604/502 orná pôda o výmere 97 m² v podiele 4/15 (1/5 + 1/15), t.j. 25,87 m² a parc. KN-E č. 10604/503 orná pôda o výmere 260 m² v podiele spolu 4/15 (1/5 + 1/15), t.j. 69,33 m², žalobca v 5. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10517/502 orná pôda o výmere 285 m² v podiele 6/18, t.j. 95 m² a parc. KN-E č. 10517/503 orná pôda o výmere 36 m² v podiele 6/18, t.j. 12 m² a na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10536/502 orná pôda o výmere 299 m² v podiele 1/12, t.j. 24,92 m² a parc. KN-E č. 10536/503 orná pôda o výmere 53 m² v podiele 1/12, t.j. 4,42 m², žalobkyňa v 6. rade na LV č. XXXXX ako parc. KN-E č. 10573 orná pôda o výmere 914 m² v podiele 1/72, t.j. 12,69 m² a parc. KN-E č. 10574/503 orná pôda o výmere 137 m² v podiele 1/72, t.j. 1,91 m².

10.2.V konaní nebolo sporné, že žalobcovia sú v popísanom podiele spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, ani že žalovaný je vlastníkom verejnej zelene – park A..

11.1.V konaní bola ako prvoradá sporná právna otázka, či popísané nehnuteľností žalobcov spadajú pod režim z. č. 66/2009 Z. z. a teda, či bolo na nehnuteľnostiach zriadené zákonné vecné bremeno, za ktoré im patrí odplata alebo, či sa na popísané nehnuteľnosti tento zákon nevzťahuje a patrí im vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle Občianskeho zákonníka.

11.2.Druhotne bola sporná aj výška náhrady za vydanie bezdôvodného obohatenia.

12.1.Podľa § 1 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len "pozemok pod stavbou").

12.2.Podľa § 1 ods.2 z. č. 66/2009 Z. z. tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkví, športový areál alebo verejná zeleň, ak tento cintorín, športový areál alebo verejná zeleň prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu.

13.1.Zákonodarca citovaným § 1 rozčlenil pozemky, na ktorých sa nachádza stavba (ods.1) a na ktorých sa stavba nenachádza (ods.2), ale sú tam zriadené parky, verejné cintoríny alebo športoviská.

13.2.Úmysel zákonodarcu nebol zvýhodniť alebo upraviť iný právny režim založený na rovnakom právnom titule, a síce, že ako pri stavbách tak aj pri cintorínoch, parkoch a športoviskách, došlo pôvodným vlastníkom k odňatiu možnosti užívať pozemky v rozsahu § 123 OZ, z dôvodu, že sa na nich nachádza stavba alebo cintorín, športový areál alebo verejná zeleň. Uvedené stanovisko žalobcov by nedôvodne zvýhodňovalo pôvodných vlastníkov pozemkov, na ktorých sa stavba nenachádza.

14.Z obsahu cit. § 1 ods.2 z. č. 66/2009 Z. z. je bez akýchkoľvek pochyb jednoznačné, že v prejednávanej veci sa na pozemkoch žalobcov nachádza mestská zeleň, ktorá prešla delimitačným protokolom na žalovaného tak ako to vymedzil vo svojom vyjadrení z 5.4.2022 (bod 7. odôvodnenia), čo žalobcovia nespochybnili.

15.1. Podľa názoru odvolacieho súdu primeranú aplikáciu z. č. 66/2009 Z.z. na pozemky podľa § 1 ods.2 nemožno zúžiť iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, keďže zákon nevylučuje zriadenie zákonného vecného bremena aj k pozemkom podľa § 1 ods. 2 cit. zákona.

15.2. Usporiadáním vlastníckych vzťahov v zmysle § 2 zák. č. 66/2009 Z.z. je poskytnutie náhradného pozemku vlastníkovi pozemku pod stavbou zámenou zmluvou alebo usporiadanie v konaní o pozemkových úpravách. Do času takéhoto definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov však zákonodarca usporiadal vlastnícke vzťahy k pozemkom v zmysle § 1 ods.1,2 cit. zák. tak, že k nim zriadil v zmysle § 4 cit. zák. vecné bremeno.

15.3. Niet žiadneho rozumného dôvodu, prečo by do času trvalého usporiadania vlastníckych vzťahov nemalo vzniknúť zákonné vecné bremeno aj k pozemkom v zmysle § 1 ods.2 zák. č. 66/2009 Z.z. a prečo by mal vo vzťahu k nim existovať odlišný režim oproti pozemkom podľa § 1 ods.1 cit. zák. Uvedené nevplyva výkladu citovaného ustanovenia a ani zo zámeru zákonodarcu. Keďže zákonodarca v § 1 ods. 2 cit. zák. upravil primerané použitie zákona aj na pozemky, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, postavil ich tak na roveň pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby v zmysle § 1 ods.1 cit. zák., a teda niet dôvodu pre iný režim pozemkov, na ktorých sa nachádza verejná zeleň oproti pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba.

15.4. Aj vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň, teda vzniklo po splnení ostatných zákonom stanovených podmienok zákonné vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 cit. zák., ako to správne uzavrel súd prvej inštancie.

16.1. Nastolená otázka bola už opakovane jednotne riešená v rozhodnutiach odvolacích súdov (6Co/78/2022, 6Co/197/2022) a v prejednávanej veci niet dôvodu sa od tejto rozhodovacej praxe odkloniť.

16.2. V kontexte s uvedeným odvolací súd uzatvára, že súd použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, t. zn. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

17.1. Podľa § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

17.2. Podľa § 4 ods.2 z. č. 66/2009 Z. z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

18.1. V prvej vete § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. sú stanovené podmienky, ktorých existenciou (splnením) je podmienený vznik zákonného vecného bremena (ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok).

18.2. Vecné bremeno, obsah ktorého je vymedzený v § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. vzniká zo zákona, a to už nadobudnutím jeho účinnosti, pokiaľ nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo. Vznik vecného bremena zo zákona, i keď vo verejnom záujme, neznamená, že toto vecné bremeno vzniká bez náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku (článok 20 ods. 4 Ústavy SR).

19.1. Žalobcovia v odvolaní namietali, že objekt ako zeleň alebo park nenadobudol charakter stavby v právnom slova zmysle, že vo vzťahu k tejto lokalite nebolo predložené stavebné povolenie a ak by aj išlo o stavbu, tak jednoznačne nie o povolenú.

19.2. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd poukazuje na § 118 OZ platný v čase prevodu majetku do správy (31.10.1983), podľa ktorého predmetom občianskoprávných vzťahov sú veci a práva, pokiaľ to povaha práva pripúšťa.

19.3. Podľa § 119 ods.1 OZ veci sú hnutelné alebo nehnuteľné.

19.4. Podľa § 119 ods.2 OZ nehnuteľnosťami sú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom.

19.5. Stavba nie je súčasťou pozemku. Pre oblasť občianskeho práva nemožno použiť vymedzenie stavby v § 139b ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavební zákon), podľa ktorého za stavbu sa považujú všetky stavebné diela bez ohľadu na ich stavebno-technické prevedenie, účel a dobu trvania, a to nielen preto, že toto vymedzenie je dané len pre stavebno-právne účely, ale tiež preto, že niektoré stavby, ku ktorých uskutočneniu je potrebné stavebné povolenie, resp. ohlásenie stavebnému úradu, netvoria veci v občianskoprávnom zmysle.

19.6. Judikatúra Najvyššieho súdu ČR dospela k záveru, že ak občianskoprávne predpisy (napr. § 120 ods.2 OZ) používa pojem „stavba“, nemožno obsah tohto pojmu vykladať len podľa stavebných predpisov. Stavebné predpisy chápu pojem „stavba“ dynamicky, teda ako činnosť, prípadne súbor činností, smerujúcich k uskutočneniu diela (niekedy však aj ako toto dielo samotné). Naopak, pre účely občianskeho práva je pojem „stavba“ nutné vykladať staticky ako vec v právnom zmysle, teda ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorý je spôsobilý byť predmetom občianskoprávnych vzťahov. Stavba, ktorá nie je vecou podľa § 119 OZ, je súčasťou pozemku a vlastníctvo k nej nadobúda vlastník pozemku prírastkom. Stavba ako výsledok stavebnej činnosti je spravidla tiež stavbou podľa občianskeho práva a je samostatnou vecou. V niektorých prípadoch však stavbu nemožno fakticky ani hospodársky oddeliť od pozemku, na ktorom je zriadená, a stavba tak s týmto pozemkom splyva, je jeho súčasťou a tvorí s ním jednu vec (napr. parkovisko, lom, melioračné zariadenie, pozemné komunikácie a pod.). V niektorých hraničných prípadoch nemožno ustanoviť jednoznačné hľadisko pre určenie, kedy pôjde o samostatnú vec, a kedy o súčasť pozemku. Bude vždy treba zvažovať, či stavba môže byť samostatným predmetom práv a povinností, a to s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam veci, najmä k tomu, či podľa zvyklostí v právnom styku je účelné, aby stavba ako samostatná vec bola predmetom právnych vzťahov (napr. kúpy a predaja, nájmu apod.) a tiež k jej stavebnému prevedeniu. (rozhodnutie NS ČR 22Cdo/1221/2002).

19.7. V občianskoprávnej oblasti je potrebné pojem „stavba“ vykladať staticky ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorý možno podľa technických vlastností individualizovať. (rozhodnutie ÚS SR II. ÚS 42/1997).

19.8. S. A. spĺňa jednoznačne charakter stavby v občianskoprávnom zmysle, teda ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorý je spôsobilý byť predmetom občianskoprávnych vzťahov. Je vytvorený ľudskou činnosťou (chodníky, ihriská, zeleň) a ako samostatný objekt prešiel delimitáciami a prevodmi tak ako to uviedol súd v bode 7. rozhodnutia.

19.9. Aj vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň, teda vzniklo po splnení ostatných zákonom stanovených podmienok zákonné vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 cit. zák., ako to správne uzavrel súd prvej inštancie.

20.1. Je pravdou, že žalovaný nepredložil súdu stavebné povolenie inžinierskej stavby PKO Anička s odôvodnením, že nevie vzhľadom na časový odstup uvedené dohľadať. S vzhľadom na to, že ide o stavbu riadne a dlhodobo užívanú ako oddychový park možno usudzovať, že stavba je povolená. Žalobcovia neuviedli žiadne konkrétne námietky, pre ktoré by bol dôvod domnievať sa, že S. A. je nelegálnou stavbou, vznikla a užíva sa bez potrebných povolení.

20.2. Zo samotnej skutočnosti, že v archíve žalovaného a ani v archívnych fondoch Slovenskej republiky nenachádza stavebné resp. kolaudačné rozhodnutie týkajúce sa sporných nehnuteľností, nemožno vyvodiť záver, že rozhodnutie nebolo vydané, a teda, že nebola splnená podmienka nadobudnutia vlastníckeho práva S. A.. Za tejto situácie, keď v konaní neboli predložené dôkazy, ktoré by uvedené nadobudnutie vlastníckeho práva spochybnili (nebol preukázaný opak), nemožno považovať bez ďalšieho, že nehnuteľnosť (S. A.) nebol delimitovaný na žalovaného v súlade so z. č. 138/1991 Zb.

20.3. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR 5 Cdo 71/2008, podľa ktorého rozhodnutie, vydané pred desaťročiami, obsahovalo všetky zákonom predpísané náležitosti a nadobudlo právnu moc, spojenú s vlastníckym právom, nie je možno vylúčiť zistenie existencie takýchto rozhodnutí i nepriamymi dôkazmi a to s prihliadnutím k správaniu účastníkov po nimi tvrdených zmenách vlastníctva. Ak nie je dôvod k pochybnostiam, že sa určité veci v čase dávno minulom (t.j. ak časový odstup podstatne prekračuje i vydržacie lehoty alebo lehoty skartačné) diali obvyklým, resp. úradným postupom, je dôkazné bremeno na tom, že v konkrétnom prípade tak nebolo, na tom, kto takúto skutočnosť tvrdí. V predmetnej veci dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcu, ktorý však nepreukázal žiadnymi, ani nepriamymi dôkazmi opak.

20.4. Vzhľadom na to, že žalobcovia neprodukovali žiaden dôkaz, ani neuviedli žiaden dôvod smerujúci k tomu, že stavebné povolenie pre S. A. nebolo vydané, resp., že stavba nebola skolaudovaná, je potrebné vec posudzovať tak, že nie je žiaden dôvod k pochybnostiam o ich vydaní a teda aj platnej delimitácii 13.4.2006 v súlade s delimitačným protokolom.

21.1.Problematiku priznávania náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. vlastníkov pozemku pod stavbou povolenou podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok, riešil medzičasom najvyšší súd aj v uznesení sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 a 4Cdo/102/2022 z 31.5.2023. Aj v týchto rozhodnutiach najvyšší súd vychádzal zo záverov skôr vydaných rozsudkov NS SR z 24. marca 2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014 a zo 14.4.2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ako aj z uznesenia sp. zn. 2Cdo/194/2019, s ktorými sa NS v citovanom rozhodnutí stotožnil.

21.2.Vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. treba pokladať vzhľadom na konštrukciu § 2 ods.1,2 za nútené obmedzenie vlastníkov síce na dlhý, ale zo zákona vopred určiteľný čas a jednorazová náhrada zohľadňuje povahu a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníka pozemku pri ustálení výšky tejto náhrady. K právnej istote vlastníka v zmysle čl. 20 ods. 4 ústavy patrí totiž aj istota o čase, kedy vlastník dostane primeranú náhradu.

21.3.Vychádzajúc z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2016 je uverejnené rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré rieši nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 z. č. 182/1993 Z. z., pričom na tento nárok má právo iba pôvodný vlastník pozemku, v súdnom konaní ho môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. Aj podľa § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. takisto zo zákona vzniká aj vlastníkovu povinnosť strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Vlastníci predmetných pozemkov si mohli uplatniť náhradu za uvedené vecné bremeno, avšak len v zákonom stanovenej lehote, a to do troch rokov (§ 101 OZ) od nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. od 1.7.2009 (do 01.7.2012).

21.4.S prihliadnutím na vývoj rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odvolací súd konštatuje, že v prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zák. č. 66/2009 Z.z. patrí žalobcom jednorazová náhrada.

21.5.Súd správne v bode 13. napadnutého rozhodnutia konštatoval, že žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobou doručenou súdu 31.10.2019, teda po uplynutí stanovenej premlčacej doby, preto odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktorý prihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania.

22.1.Nad rámec uvedeného odvolací súd zdôrazňuje, že jednorazová náhrada musí byť aj primeraná a na poukazuje na rozhodnutie NS SR 2Cdo/151/2020.

22.2.Dovolací súd v rozhodnutí 2Cdo/151/2020 k otázke výšky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom vzniknutým podľa zák. č. 66/2009 Z. z. vlastníka pozemku, na ktorom je zriadená stavba, ktorá je povolená podľa platných právnych predpisov a prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok, poukázal na znenie § 151o ods.1 OZ, podľa ktorého vecné bremená vznikajú nielen písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu, ale aj zo zákona v prípadoch, v ktorých to osobitný právny predpis výslovne ustanovuje. Zákon č. 66/2009 Z. z. je potom tým zákonom, ktorý predpokladá § 151o ods.1 OZ.

23.1.Záverom odvolací súd dodáva, že rozhodnutia, na ktoré žalobcovia vo svojom odvolaní poukazujú boli prekonané a v súčasnej dobe možno rozhodovacia prax súdov považovať za ustálenú.

23.2.Námietka žalobcov, že oni požadovali vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. nie náhradu za vecné bremeno podľa z. č. 66/2009 Z. z. je v zmysle zásady iura novit curia nedôvodná, lebo súd pozná právo a právnym posúdením strán sporu nie je viazaný.

24.Odvolací súd rovnako potvrdil aj závislý výrok o trovách konania, lebo je vecne správny.

25.O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 CSP v spojení s § 255 ods.1 CSP a § 262 ods.1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní plne úspešný, preto má nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalobcom v rozsahu 100%.

26.Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 26393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).